

[Krag.]

nogen Maade skal virke hemmende eller bremsende i Agitationen for Dannelsen af nye Partier eller for Arbejdet paa disse nye Partiers Vækst — selvfølgelig ikke. Der skal Banen være fri i den kommende Tid ligesom hidtil, naar de vedkommende nye Partier da vel at mærke sætter sig Maal, som ligger inden for Grundlovens Rammer. Men i saa Henseende er det for et enkelt Partis Vedkommende ret skralt.

Jeg vil derfor henstille, at man i Forbindelse med det Ændringsforslag, der her foreligger, tager disse Problemer op. Og først og fremmest bør man — synes det mig — sikre sig, at en Partidannelse virkelig har en saa betydelig Tilslutning i Befolkningen, at den i det mindste inden for een af samtlige Landets Amtskredse har opnaaet et Amtsmandat. Dette burde være Betingelsen for, at den kunde faa Andel i Suppleringsmandaterne. Og det vil nødvendiggøre en Ændring af § 43, som kun kræver Fordelingstallet for det nye Parti i eet af de tre store Omraader, som Vilkaaret for, at Partiet kan faa Andel i Suppleringsmandaterne.

I denne Forbindelse vil jeg gerne nævne, at den sorte Streg, man erindrer fra 1915-Valgloven, den sorte Streg, som man fra de nuværende Regeringspartier kritiserede saa voldsomt, den fik man ganske vist fjernet, men det var rigtignok til Fordel for tre nye sorte Streger, som man fik lavet her i København. Disse bør af Retfærdighedshensyn slettes. De har overhovedet ingen hverken teoretisk eller saglig Betydning. De hviler ikke, saaledes som Tilfældet er med Hensyn til Delingen i Amtskredse, paa Adskillelsen mellem administrative Omraader. De er uden enhver som helst saglig Begrundelse, selv om de maaske kan have en politisk Begrundelse i visse Særinteresser, som ved den nuværende Valglovs Gennemførelse i 1920 løb parallelt hos de Partier, som gennemførte denne Valglov.

Endvidere maa jeg være af den Opfattelse ud fra den Hovedbetragtning, jeg for et Øjeblik siden fremførte, at der bør stilles større Krav, end der stilles i Valglovens § 24, til det Vælgertal, der skal melde sig til et nyt Parti som Vilkaar for, at dette har Krav paa at faa Andel i Tillægsmandater. Jeg mener, at med det Vælgertal, der nu findes her i Landet, er 10 000 Vælgere for lidt. Det er et for lille Tal; det er et Tal, som bør ganske væsentligt forstørres, netop som sagt med det Formaal ikke paa nogen Maade at hemme Arbejdet paa at skabe nye Partier — for saadanne skal der være

fri Bane —, men for at sikre, at et Parti for at faa Repræsentation paa Rigsdagen dog i det mindste skal kunne præstere et direkte Valg i en af Landets Amtskredse og i det mindste skal ude over Landet have et Stemmetal anderledes betragteligt end det, som Valglovens § 24 nu stiller som Mindstekrav.

Ligeledes mener jeg, at man burde tage under Overvejelse, netop under Hensyn til det, som er Hovedformaalet — nemlig den ligelige Repræsentation for Anskuelserne blandt Vælgerne gennem de Partier, derhar Sæde paa Rigsdagen —, om en Folketingsmand, der er valgt som sluttende sig til et Parti, men som i Valgperioden udtræder af det, skal kunne fortsætte som Fribytter, skal have Adgang til at anmelde et nyt Parti, uden at det er konstateret forud for Valget, at det har saa stor Tilslutning blandt Vælgerne, som i øvrigt kræves, for at et nyt Parti, som dannes derude, kan faa Andel i Tillægsmandaterne. Netop en saadan Udtræden kan i overordentlig Grad forrykke den forholdsmæssige Repræsentation, som ved Valget er opnaaet. Hvis i et lille Parti, som her i Salen tæller to eller fire Medlemmer, et Par Medlemmer bryder ud, eller blot et gør det, sker der en Tilside-sættelse af det Retfærdighedsmaal, man har tilstræbt ved Valgloven, og som er tilvejebragt ved Repræsentationen her i Tinget gennem den gældende Valglov; saa sker der en alvorlig Ændring deri.

Valgets Formaal er for en Valgperiode at sikre Partierne, som er Valglovens Grundlag, gennem Ret til Andel i Tillægsmandaterne, den forholdsvist ligelige Repræsentation, og der bør drages Omsorg for, saa vidt det er gørligt, at dette Valgets Resultat ikke kan forrykkes i selve Valgperioden ved Udtræden eller ved ny Partidannelse, hvori Folketingsmænd, der er valgt af et Parti, er Startere og Partnere.

I denne Forbindelse vil jeg ogsaa gerne sige, at jeg synes, den Bestemmelse er meget uheldig, som Valgloven indeholder, at en Mand kan stille sig i Tilslutning til et Parti, uden at Partiet har den allersomfjærneste Indflydelse paa, om dette skal tillades. Han kan opnaa i Tilslutning til et Parti Valg ved Hjælp af Partiets Stemmer, og derefter kan han, naar han er kommet ind i Tinget, optræde som den hadskeste Modstander af det Parti, ved hvis Hjælp det er, han er blevet valgt, baade inden for disse Mure og uden for. Det gaar ikke, at vi fortsætter med dette. Derfor maa de Partiorganisationer, hvorpaa man i saa høj Grad har bygget Valglovens enkelte Bestemmelser, have